

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Praesertim Augustini, Et Thomae Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Sacramentis In Genere Et Specie - Libros Octo Complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput 151. Sufficientiam attritionis purè formidolosa à Tridentino
definitam non esse, sex aliis argumentis ad oculum demonstratur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73212](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73212)

Brigitta (l. 2. revelat. c. 23.) *Quantumcumque homo peccet, si toto corde cum vera emendatione & charitate ad me confugerit, statim parata sum recipere poenitentem.*

Et in Instruct. vit. ascet. divis. 6. *Bonum est nos vel per timorem servilem à vitiis abstinere; ita tamen ut ibi non permaneamus, sed inde ad timorem liberalem, seu filialem transeamus.* Per quem (prout immediatè præmisit) *metuimus peccare, ne benignissimum Dominum Deum nostrum offendamus, ejuque perdamus gratiam, & familiaritatis benevolentiam.*

1774 Denique S. D. N. Clemens X. Deputatis Lovanienfibus declaravit, *in ea se esse sententia, quòd requiratur aliquis amor Dei propter se in Sacramento Poenitentia, prout mihi iustificatus est eximius P. Farvacques S. Theologiae Doctor Lovanienfis, Ordinis Eremitarum S. Augustini (qui eruditissimis opusculis suis hac de re editis tam gloriosam de adversantibus sibi victoriam Eruditorum omnium iudicio reportavit) in litteris ad me datis 17. Junii 1671.*

CAPUT CL.

Nullam veri speciem, neq. probabilitatem habent ea quæ Pinterellus, Abellius, Slaughterus aliique asserunt de formidolose attritionis sufficientia vel à Tridentino definita, vel verbis adòd perspicuis declarata, ut mens ipsius pro illa sufficientia sit perspicua.

1775 Hoc posterius frequenter asserunt in Thefibus suis Jesuitæ Lovanienfes, Duacenses, Angio-Leodienses, &c. quos inter Slaughterus in Thefi de die 9. Julii 1690. *Ut indubitatum (inquit) statimus non requiri perfectam illam, id est amorosam (quam requirimus) contritionem, que utique amore Dei includat appetitivè summum... Sufficit attritio, etiam cognita... Hac est perspicua mens Tridentini.* Illud verò prius Pinterellus asserit in lib. de sufficientia attritionis, aens, quòd *vix ulla est expressa claritas in Tridentino doctrina.* Et Abellius in Medulla Theol. p. 2. sect. 9. atque in Elucidat. dicens, *eam verbis claris atque expressis apertissime declaratam.* Alii autem assertionem nostram non posse sine nota defendi. *Esse certò falsam, improbabilem, definitioni Tridentini contrariam, Baii & Jansenii factum, Neotericum commentum, &c.*

1776 Verùm id ab ipfisterariè & absque ulla veri specie asseri, compertum est ex hæcenus dictis, atque insuper probatur 1°. per argumenta ex Tridentino capitibus seqq. subjicienda, quæ ad minus demonstrant probabile esse, id à Tridentino non esse certò & apertè definitum, vel declaratum. Si verò id probabile sit, oppositum esse non potest certum & manifestum. Cùm certissimum sit, esse non posse in Tridentino certum & manifestum, cujus oppositum probabiliter, imò pluriquam probabiliter demonstratur esse Tridentino consentaneum.

1777 2°. si opinio asserens formidolose attritionis sufficientiam, clarè & manifestè declarata vel definita foret à Concilio Tridentino, sententia negans sufficientiam illam, improbabilis foret & erronea. Talem proinde vocari, seu aliquam ei notam inuri Sanctitas Sua non prohiberet. Cùm nunquam prohibeat erroneam vocari opinionem, Ecclesiæ declarat omnibus vel definitionibus clarè & manifestè contrariam. Eam verò erroneam vocari, vel aliquam ei notam inuri Alexander VII. in virtute sanctæ obedientiæ, & sub pœna excommunicationis prohibuit, donec (inquit) *ab hac S. Sede fuerit aliquid hac in re definitum.* Quo addito manifestè suppositum nihil adhuc à S. Sede, nec proinde à Tridentino esse definitum, seu clarè & perspicuè declaratum.

3°. probabile non est, à Tridentino definitum, vel perspicuè declaratum esse dogma, concernens jus divinum, quod nullum habet in Scriptura, nec in Traditione fundamentum (cùm Tridentinarum definitionum declarationumque ejusmodi fundamenta fuerint Scriptura, Traditioque, uti Pallavicinus demonstrat in Historia Concilii Trid. l. 12. c. 1. Quod & cap. 10. ostendit esse observatum in sententiis de poenitentia sess. 14. stabilitis.) Atqui sententia de formidolose attritionis sufficientia nullum habet in Scriptura, nec in Traditione fundamentum; quin ei potius Scriptura Traditioque contradicit, prout in præmissis à nobis est ostentum.

4°. prorsus improbabile est, & contra omnem 1779 veri speciem, aliquid à Concilio Tridentino definitum, vel perspicuè declaratum esse contra Sanctorum omnium doctrinam, sicut & contra doctrinam Theologorum omnium, qui ab initio Scholasticæ ad usque Tridentinum dictæ attritionis insufficientiam tradiderunt, uti constat ex laudatis ipsorum testimoniiis.

5°. id tantò minus credibile est, quòd id absque magna trutinacione, plurimorumque contradictione fieri non potuisset. Cujus trutinacionis contradictionisque nullum in istius Concilii Historia vestigium reperitur. Imò punctum istud in Patrum Conveniu pauci attingerunt (ait laudatus Historicus l. 12. c. 10.) *aliquid duntaxat vestigium comperto opinionis negantis necessitatem amoris in eis quæ Granatensis disputavit.* Falsissimum proinde est quod Slaughterus ubi supra absque probatione ulla temerè asserit, *in ipso Tridentino plures post ipsam omnes Christiani Orbis Doctores, unanimi consensu, & vi Decreti illius, attritionis formidolose sufficientiam tenuisse.* Cùm in Tridentino vix ullus, si ullus, sufficientiam istam teneat, teste Eminentissimo Historico, & post Tridentinum adòd multi præcipui nominis Theologi, Cardinales, Episcopi, &c. ut Lectoribus imperitis Slaughterus imponat, suamque vel imperitiam, vel in legendis Authoribus incuriam notam faciat, dum Christiani Orbis Doctores omnes vel invitos pro se allegat.

CAPUT CLI.

Sufficientiam attritionis purè formidolose à Tridentino definitam non esse, sex alii argumentis ad oculum demonstrantur.

1780 PRimo, quia (teste Pallavicino l. 7. c. 10.) Tridentinarum Patrum consilium fuit, *in recentibus definitionibus se prorsus abstinere à supervacaneis articulis; ab illis numerum, qui Catholicæ inter Scholas in dubitatione versantur.* Quapropter semper oblitere Legati, *ne quid de immaculata Deiparæ Conceptione sanciretur.* Similiter *ne quid certi statuerent Patres de natura ipsa peccati originalis, de qua Scholastici discordant.* Nec enim synodus collecta fuerat ad decidendas opiniones, sed ad errores recidendos. Quam ob rationem nihil etiam in Tridentino decsum fuit, circa scholasticam questionem, an sub utraque communione specie plus gratiæ recipiat, quam communione sub una; circa quam variae sunt Scholasticorum opiniones. Inter Legatos etiam (teste eodem Historico l. 7. c. 7.) conveniebat, *haud committendum, ut dissisi sumes inter partes Catholicas inderesceret, neque ut adhiberentur voces, quibus quidpiam earum cuiuslibet detraheretur.* Quippe Concilio satis erat prohibere hereses (verba sunt Eminentissimi Historici l. 9. c. 10.) *in quo plurimum adhuc negotii supererat, scholasticis questionibus relictis.*

Quod & Patribus à Summo Pontifice commendatum ibidem enarrat, nimirum, *ut variae*

Scholasticorum sententiae inviolate perstarent, ne, circa necessitatem, ullius Scholae in Ecclesiam statum lederetur, sed potius ut Catholicorum animi adversus hereticos in unum coalescerent.

Idque exactè à Patribus observatum ostendit l. 12. c. 7. Non modo ex Actis, sed ex ipsis definitionum verbis, quae omnia addè sunt circumscripta, ut interdum Patres religiosius anxii fuisse videantur in exquirendis verborum formulis, remotis ab omni specie labis cuiquam Theologicarum Classium inferenda.

1782 Stantem Patribus studium fuit, exquirendi formulas verborum, remotas ab omni specie labis cuiquam Theologicarum Classium inferenda. profusius incredibile est, improbabileque, id ab ipsis praetermissum circa quaestionem de necessitate amoris in contritione requisita ad justificationem in Sacramento Poenitentiae; contra quam necessitatem si aliquid definitum, non unius Classis dumtaxat, sed omnium usque tunc Classium Theologicarum unanimiter recepto dogmati erroris labem intulissent, prout ex hucusque laudatis Scholarum seu Classium omnium sententis est conspicuum.

1783 Non tantum tamen Patribus studium fuit, ne verbum ipsis excideret contra sufficientiam formidolose attritionis, absque interventu divini amoris, quin argumentum multiplex contra sufficientiam illam praebuit (prout ex dicendis constabit) & istud argumentum est, quòd dogma de sufficientia cuiusmodi attritionis tunc temporis nullius adhuc Theologicae Classis fuerit, sed addè paucorum, si tamen aliquorum Theologorum, ut aliquod dumtaxat illius vestigium Pallavicinus invenit in iis quae Granatenis disputavit. Quo profusius sufflammatum iactabunda Slaughteri asseritio.

1784 Secundò, articulus de formidolosa attritionis sufficientia Catholicos inter & hereticos tunc non controversabatur: cum igitur Tridentinis Patribus propositum, fixumque fuerit, solum definitè articulos inter Catholicos & hereticos controversios, uti proximè demonstravimus, ipsis propositum non fuit, articulum de attritionis illius sufficientia definire.

Probatum antecessens, quia Catholici Doctores, qui Ecclesiae causam adversus Lutherum tutati sunt, cum ipsis non disceptarunt de sufficientia cuiusmodi attritionis, sed de bonitate utilitateque ipsius. Attritionem quippe illam Catholici bonam utilemque esse volebant; verissimumque id erat: cum attritio illa praepararet ad gratiam contritionis: Lutherus e contra, Ego (inquietabat in assert. art. 16.) peccatum assero quicquid ante gratiam fit in homine; tantum absque ut praepararet ad gratiam. Et serm. de Poenit. Haec est illa contritio ex timore, quam ipsi (Catholici) vocant extra charitatem non meritoriam, alii vocant attritionem proximè disponentem ad contritionem. Quam opinionem errorem ego iudico. Cui Eckius l. 1. de Poenit. opponbat, non quòd attritio ex timore, absque amore cum Sacramento sufficeret, vel contritio vera foret; verum is est scopus negotii (inquietabat) volumus solum quòd timor valeat ad praeparandam poenitentiam, seu contritionem. Nemo Catholicus vult timorem esse poenitentiam.

1785 Tertio, teste laudato Eminentissimo Historico, id ex Actis Tridentini demonstrante l. 12. c. 10. Theologorum mens erat ut error hereticorum damnaretur, tanquam inhonestum improbantium poenae timorem; non autem ut ferrent sententiam de scholastica quaestione, an huiusmodi timor, non solum absque contritione animi perfecta (de quo controversia vix fuit...) sed etiam absque eo quòd ullus excutitur amor imperfectus; sufficiat ad remissionem peccatorum in Sacramento. Et verò liquet ex ipsa probatione Concilii (quae huius articuli doctrinam firmat cap. 4.) nimirum Nimirum poenitentiam ex timore projectam ipsi profuisse: cum Tom. III.

certum esset, eo tempore, quo Sacramentum Poenitentiae non exibat, eam formidolosa poenitentiam minime sufficere per se ad peccatum delendum, sed vim tantummodo habuisse ad impetrandam novam gratiam, cuius ope adiceretur charitatis affectus; quem omnes necessarium fuisse fatentur, ante novam legem, ad justitiam recipiendam.

Quarto, articulus de sufficientia servilis attritionis, nec Patribus, nec Theologis propositus fuit ad decisionem de eo faciendam, nec pro illius discussione vel decisione ulli habiti sunt Cœtus, seu generales, seu particulares; nulli ex Patribus & Theologis deputati, qui Summam discussionis colligerent, & generali Cœtui referrent resolutionem circa hoc factam in Cœtibus particularibus, nec aliae servatae solemnitates, de more servari solita pro finali decisione in publica sessione. E Tridentina verò Historia lib. 12. c. 10. constat, hunc fuisse morem & normam Tridentinarum decisionum. 1. materia decidenda per articulos à Theologis, ac deinde à Patribus discutendos proponebatur in sessione praecedenti. 2. diversi habebantur Cœtus, ubi propositorum articulorum fiebat exacta discussio. 3. deputabantur aliqui, tum ex Patribus, tum ex Theologis, qui in Summam redigerent, & Cœtui generali referrent resoluta in Cœtibus illis privatis. 4. resolutiones istae relegabantur, ac deinde discutiebantur, limabantur, perficiebantur in sessione generali. In ea denique collectis Patrum suffragiis decisio authentice concludebatur & publicabatur. Nihil horum factum legitur circa articulum praedictum; econtra legitur nullam de eo mentionem ex proposito factam, sed addè obiter & incidenter, ut (Historico teste) in Patrum Conventu pauci id attigerint. Et aliquid dumtaxat vestigium comparitur opinionis negantis necessitatem amoris in iis quae Granatenis disputavit.

Quinto, cum Lutherus serm. de poenit. unà eademque periodo duo asseruisset, 1. servilem attritionem esse vitiosam. 2. taliter attritum indigne absolvi & communicare (quae occasio opportuna erat Concilio ad decidendam sufficientiam illius, si de Concilii mente fuisset) priorem tantum istius periodi partem, seu asseritionem Concilium damnavit; posteriorem intactam, & à damnatione immunem reliquit. Non reliquisset autem, sed perinde ut priorem damnasset, si contra posteriorem, uti contra priorem, aliquid definiisset. Id enim materia, materiaque momentum & occasio proposita postulabat.

Sextò, omnem hac de re dubitationem Tridentini Concilii Historia sustollit, dum lib. 12. c. 10. narrat, quòd cum Decretis doctrinam de poenitentia complexis verba haec (à nescio quo Compilatore) fuissent adjecta: illam contritionem, quam Theologi ATTRITIONEM vocant, quòd imperfecta sit, & solum vel ex turpitudinis peccati consideratione, vel ex gehennae & poenarum metu, qui servilis timor dicitur, concipitur, si voluntatem peccati excludat, & dolorem qualemcumque de commissis delictis exprimat: statuta haec S. Synodus, & declarat, non solum non facere hominem hypocritam, & magis peccatorem (ut quidam blasphemare non verentur) verum etiam sufficere ad Sacramenti huius constitutionem, ac donum Dei esse, ac Spiritus sancti impulsu verissimum, non alicui quidem inhabitanti, sed tantum morienti, quo praesens adjutus (CUM SINE ALIQUO DIRECTIONIS IN DEUM MOTU ESSE VIX QUAEAT) viam sibi ad justitiam munis, & per eum ad gratiam facilius impetrandam disponitur. Laudatus Episcopus (utique Joannes Emilia-nus, Episcopus Tudetanus) monuit salò dies, huiusmodi dolorem sine amore vix unquam concipi posse. Quòd autem haec attritio satis esset Sacramento constituendo, ita ut homini attritio delectantur pec-

casa abolitionis supervenientis vi, variare Authorum sententias; adeoque id esse tollendum Quamobrem Decretum, sicut nunc extat, reformatum est, fabulis utique clausulis, quibus attritio solum ex turpitudinis peccati consideratione, vel ex servili gehennæ metu concepta, cum quacumque de commissis delictis dolore dicebatur sufficere ad Sacramenti hujus constitutionem, quodque sine aliquo dilectionis in Deum motu esse vix queat. Constat igitur ex tam authentica tanti Historici narratione, servilis attritionis sufficientiam, ob solemnem oppositionem Episcopi Tudetani, & rationem ab ipso allegatam, ex matura Patrum Tridentinorum deliberatione, à S. Synodo solemniter esse sublatam, expunctam, crasam, abolitam, eliminatam. Non vocentur tantum, sed reipsa. Solemnis quippe oppositio Tudetani, & utraque ratio ab ipso allegata (eò quod utique falsò diceretur, hujusmodi dolorem sine amore vix unquam concipi posse. Et quod circa sufficientiam illius variarent Authorum sententia.) Utraque (inquam) ratio ista, Tudetanicæ oppositio, rem ipsam spectabat, non vocem dumtaxat.

1789 Nec certe verba eam illius sufficientiæ definitionem Oecumenica illa Synodus, ad præcedendam omnem hac de re controversiam, Catholico Orbi invidisset, si eam reverà definire voluisset. Nec probabile est gravissimo illi Cortui, in re tanti momenti, unde innumerabilium animarum salus dependet & æternitas, de solo verborum cortice curam fuisse. Nec hoc absque tanti Cæcis injuria asseri potest.

Mirum quantum Adversarios cruciat ineluctabile istud argumentum, cuius vim ut qualitercumque effugiant, nescio quæ non commenta confingunt. Dicunt 1°. in forma Decreti delincenti propositos fuisse actus necessarios ad Sacramenti constitutionem, atque inter eos Concilium retinuisse timorem, suppressisse amorem, eò quod Sacramento constituendo non esset necessarius. 2°. à Concilio rejectam non fuisse nudam hanc assertionem: *attritio ex servili timore sufficit in Sacramento; sed hanc causalem: ideo sufficit, quia sine aliquo dilectionis in Deum motu esse non potest.*

Sed primum est commentitium: quia licet in forma illa facta fuerit mentio amoris, tanquam vix separabilis ab attritione ex servili metu concepta; non tamen amoris, tanquam necessarij ad Sacramentum constituendum. Unde nec amoris tanquam Sacramento constituendo necessarij expunctionem Tudetanus postulavit (cum in *Patrum confesso tenuerit opus esse contritione perfecta*, prout Eminentiſſ. Historicus testatur libro illo 12. c. 10.) sed tanquam vix separabilis ab attritione servili. Cum igitur amor Tudetano Authore suppressus fuerit, suppressus non fuit tanquam Sacramento necessarius, sed tanquam vix separabilis, &c.

Atque hinc manifestè conficitur, etiam secundum esse commentitium: rejecta quippe fuit servilis attritionis sufficientia; quia circa eam variabant Authorum sententia. Illius verò attritionis ab amore inseparabilis vel vix separabilis rejecta fuit, velut falsò asserta, ut constat ex Historici verbis n. 1788. laudatis. Focum ergo faciunt, qui dicunt, rejectam à Tridentino hanc assertionem, *requiritur in Sacramento aliquis amor*: eam necessitatem illius Tudetanus asseruerit, & Melchior Anofmedianus, & Didacus Laynez, & Jacobus Ferrusus, & Bernardus Colloredus; & opinionis negantis in actis Concilii vix vestigium invenit Pallavicinus.

1790 Sublatâ itaque tam solemniter (ob dictam oppositionem, duplicemque rationem) sufficientiæ servilis attritionis clausulâ, probabile non est in Tridentino Decreto, ut supra reformato, super-

esse etiam clausulam, quæ vim habeat eandem, sive quæ eandem sufficientiam eadem declarat definitaque. Neque enim probabile est à Tridentino alterâ manu restitutum, quod unâ tam solemniter est sublatum. Neque Tudetanus se minus opposuisset illi clausulæ restitutum, quam se opposuit clausulæ sufficientiam experimenti. Et si ratio Tudetani non permittit Paribus in Decreto reformato relinquere clausulam deficientiam, nec permittit ipsis subdituræ, vel relinquere clausulam restituentem, sive clausulam quæ vim habeat eandem. Omnino proinde certum est servilis attritionis sufficientiam reformato Tridentino Decreto non esse definitam, vel perspicue declaratam, seu ex Tridentini doctrina certò confectariam. Unde ejusmodi assertionem damnarunt Illustrissimus Ludovicus Henricus de Gondrin, Archiepiscopus Senonensis in Centura Apologie Casullarum die 7. Septemb. 1658. Aquas de Ley de Vantadour, Archiepiscopus Bituricensis in centura ejusdem 6. Februarii 1659. & novissimè Jacobus Nicolaus Colbert, Archiepiscopus Rothomagensis in Epistola Pastoralis 28. Martii 1697.

CAPUT CLIII.

Demonstratur sophisticum & inane esse palmare Argumentum, quo servilis attritionis sufficientiam reformato Tridentino Decreto sess. 14. c. 4. definitam Adversarii prætendunt.

Argumentum istud petitur ex sequentibus Tridentini verbis ibidem: *Illam autem contritionem imperfectam, quæ attritio dicitur, quoniam vel ex turpitudinis peccati consideratione, vel ex gehennæ & pœnarum metu communiter concipitur, si voluntatem peccati excludat, cum spe veniæ, declarat S. Synodus, non solum non facere hominem hypocritam, & magis peccatorem; verum etiam donum Dei esse, & Spiritus sancti impulsum, non adhuc quidem inhabitantis, sed tantum morientis, quo penitentis adjutus viam sibi ad justitiam parat. Et quærens sine Sacramento Penitentia per se ad justificationem perducere peccatorem nequeat, tamen eum ad Dei gratiam in Sacramento Penitentia impetrandam disposuit.* Illis verbis formidolosæ attritionis in Sacramento sufficientiam apertissime declarata præcedit Abelius in sua Theologia Medulla. Et quidem verbis aded peripicuis & expressis (ait in Euclidatione p. 18. 23. 26.) ut à simplicioribus ingenis intelligi queant. Vel enim doctrina illa Lutherum non ferit, vel formidolosæ attritionis sufficientiam definit.

Verum perspicua est hallucinatio ipsius. Quam manifestam facit 1°. solemnis eliminatio præsentis illius sufficientiæ à Synodo facta, ut n. 1788. & 1789. vidimus.

2°. doctrina Concilii Tridentini sess. 6. c. 6. illi sufficientiæ diametraliter adversa, quæ utique aliquis charitatis actus ad justificationem, etiam sacramentalem, necessarius asseritur, uti vidimus lib. 2.

3°. doctrina viginti Patrum, quindecimque Theologorum Tridentinorum, qui in intelligentia verborum illorum Concilii Tridentini longè oculatiores fuerunt illis simplicioribus ingenis, sicut & oculatiores Abelio, Pinterello, &c. in illis tamen non intellexerunt dictæ attritionis sufficientiæ, à Concilio Tridentino verbis perspicuis & expressis declaratam & definitam. Cum eam ipsi negaverint, etiam post sess. 14. diviniæque amoris necessitatem ad justificationem in Sacramento Penitentia asseruerint, uti videbitur cap.